

**ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ
ОСВІТИ І ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Л.А.ГАНДЗІЮК

ВСП Економіко-технологічний фаховий коледж ХНТУ

На сьогодні Україна перебуває не просто в умовах воєнного стану, а в умовах тяжкої і дуже виснажливої для держави війни. Ці обставини суттєво змінюють основні положення не лише військового, а й цивільного життя країни. І це автоматично означає, що змінюються умови життя практично кожного окремого громадянина. У такі часи кожен громадянин, як ніколи, повинен намагатися максимально реалізувати свої здібності, навички та знання на користь держави. Зі свого боку держава повинна намагатися найбільш ефективно використовувати кожного громадянина, щоб забезпечити гідний опір будь-якій агресії і майбутнє своє існування. Передусім треба усвідомити, що введення воєнного стану автоматично змінює морально-правові відносини між здобувачами вищої освіти і державою. Якщо за нормальних умов життя якість навчання віддається певним чином на бажання чи небажання здобувачів освоювати належним чином ті чи ті навчальні дисципліни (можна вчитися на мінімальні оцінки і успішно переводитися з курсу на курс), то в умовах воєнного стану кожен здобувач зобов'язаний учитися на максимально можливих для нього обертах.

Війна змінила умови роботи викладачів і навчання здобувачів освіти в закладах фахової передвищої освіти докорінно.

Серед основних викликів, які поставила війна, і які потрібно подолати, слід зазначити: відсутність технічних можливостей; подолання підвищеної тривожності учасників освітнього процесу; коригування емоційного і психологічного стану учасників освітнього процесу; відсутність мотивації і самодисципліни у здобувачів освіти; від'їзд частини здобувачів освіти і викладачів за межі країни або регіону; підтримання ефективності навчально-виховного процесу.

Якщо для шкільної освіти ще є якісь конкретні вказівки та відео зі Всеукраїнського розкладу МОН, то викладачам фахових дисциплін у коледжах доводиться працювати самотужки.

В умовах сьогодення є основні можливі методи роботи, коли в регіоні умовно спокійно, але лунають сирени, нестабільно працює транспорт, Інтернет, іноді немає світла. Для нашого коледжу ефективними виявилися наступні варіанти роботи в умовах війни: робота через Google Classroom; спілкування просто у месенджерах або через електронну пошту; робота за розкладом у конференціях і чатах Zoom або Google Meet.

Сучасні інформаційні технології змінили процес обміну інформацією та знаннями, вони скоротили відстані та зробили планету меншою, змінивши погляд людей. У найближчому майбутньому все більше людей працюватиме вдома. Дистанційне навчання – результат розвитку

інформаційних технологій. Життя у вік інформатизації вимагає використання всіх можливостей нових інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та фаховому навчанні, а також інтегрування їх до освітнього простору для збагачення процесу навчання та надання рівних можливостей освітніх послуг

Найголовніше завдання коледжу сьогодні – пошук шляхів інтенсифікації пізнавальної діяльності, створення творчого та стимулювального середовища для здобувачів освіти.

Для забезпечення формування орієнтації на знання, а не на отримання диплому, потрібно впроваджувати низьку реформаторських заходів: забезпечення доступності освітніх послуг в умовах війни; посилення функції контролю освітніх процесів та забезпечення їх прозорості та чіткості вимог; підвищення якості освітнього процесу та вдосконалення методології викладання; посилення взаємозв'язків між навчальним процесом та вимогами ринку, розглядаючи зокрема й можливості залучення спеціалістів-практиків.

Підвищення якості освітнього процесу та вдосконалення методології викладання відбувається через доступність для всіх учасників до освітнього контенту (курс лекцій, методичні вказівки, навчальні програми тощо); до занять, що проводяться.

Посилення взаємозв'язків між навчальним процесом та вимогами ринку відбувається завдяки залученню спеціалістів-практиків за врегулювання організаційно-правових аспектів такого залучення. Це унікальна можливість, властива дистанційній формі навчання, оскільки фахівці можуть долучитися до навчального процесу, не залишаючи робочого місця. Саме брак часу є однією з головних причин відмови спеціалістів брати участь в освітньому процесі. До того ж вони можуть супроводжувати надавану інформацію демонстрацією певних виробничих процесів у режимі реального часу.

Встановлення тісного взаємозв'язку між фаховою освітою і виробничою сферою є однією з найбільш гострих актуальних проблем сьогодення.

Лібералізація системи фахової передвищої освіти і трудових відносин, криза промислового виробництва призводять до того, що на ринку праці з'являється велика кількість молодих фахівців, які хоча й мають формальну фахову освіту, але водночас нездатні швидко й адекватно працевлаштуватися.

Взаємозв'язки між закладом фахової передвищої освіти і підприємством дають змогу: звести до мінімуму час адаптації випускника на робочому місці; забезпечити мобільність спеціалістів під час засвоєння та розробки принципово нових технологій, прискорене зростання професійної майстерності майбутніх фахових молодших бакалаврів у галузі швейних технологій; своєчасно підготувати пропозицій щодо вдосконалення змісту й процесу підготовки майбутніх фахівців; зреалізувати ефективний зворотний зв'язок підприємства із закладом

освіти; запровадити незалежну оцінку якості підготовки фахівців.

Окрім цього взаємодія фахової передвищої освіти з виробництвом дає можливість:

- забезпечити самовизначення й самореалізацію майбутнього фахівця в галузі швейних технологій у різних професійних і суміжних сферах діяльності;
- створити умови для формування в нього цілісної картини сфери праці;
- розвивати системне мислення професіонала, що дозволяє повністю охоплювати явища в усіх їх взаємозв'язках;
- встановити більш тісні зв'язки навчання з практичною діяльністю, виробництва з коледжем .

Професійна діяльність майбутніх фахівців у галузі швейних технологій визначає основні напрями інтеграції фахової освіти й виробництва, а саме: забезпечення взаємозв'язку загальноосвітніх і професійно зорієнтованих дисциплін з метою інтеграції фахових знань у відповідну галузь виробництва. Цього можна досягти в процесі виконання курсових і дипломних проєктів, а також під час проходження навчальних технологічних, переддипломних) практик; паралельне вивчення загальноосвітніх і професійно зорієнтованих навчальних предметів протягом усього часу навчання в коледжі. Задля цього необхідна дієва система методів, засобів та форм організації навчально-пізнавальної діяльності з інтеграції загальноосвітніх і професійно зорієнтованих дисциплін; активізація пізнавальної діяльності студентів, спрямованої на оволодіння ними узагальненими знаннями, вміннями і навичками шляхом застосування продуктивних, творчих методів навчання під час вивчення загальноосвітніх і професійно зорієнтованих дисциплін.

Це зумовлює використання в освітньому процесі навчального закладу системи методів, засобів і форм організації навчально-пізнавальної діяльності, яка спрямована на інтеграцію професійної діяльності майбутніх фахівців у галузі швейних технологій і виробництва; цілеспрямоване формування в студентів знань, умінь, методів та прийомів інтеграції фахової освіти й виробництва як основи професійної підготовки фахового молодшого бакалавра.

Сучасні тенденції розвитку галузі швейних технологій свідчать про те, що для досягнення успіху майбутній фахівець повинен однаково добре орієнтуватися в самому об'єкті, процесі, системі виробництва; в засобах обробки та аналізу вхідної і вихідної інформації про об'єкт, технологічний процес, систему, зовнішнє середовище за допомогою комп'ютера; у методах пошуку оптимального рішення; у відповідному програмному забезпеченні різних ділянок виробництва. Це дозволяє не тільки значно інтенсифікувати освітній процес, а й підвищити теоретичний рівень і практичну значущість результатів навчання. До того ж, формування знань із швейної галузі методами взаємодоповнення є не тільки ефективним, а й має на меті їх використання для одержання професійних знань у підготовці фахівців у

галузі швейних технологій, систем автоматизованого проектування (діалогових системах, банках даних, базах знань тощо).

Вивчення швейної галузі передбачає виконання майбутніми фахівцями ролі бригадира, майстра, технолога, що формує в них практичні навички.

Інтегративний характер усіх етапів практик здобувачів освіти забезпечується реалізацією в освітньому процесі ряду основних принципів, таких, як: зв'язок освіти з життям; відповідність змісту і організації освітнього процесу вимогам, що пред'являються виробництвом до навчального закладу і майбутніх фахівців; систематичність, безперервність, ускладнення висунутих цілей і завдань від курсу до курсу. Взаємодія фахової освіти і виробництва є важливим чинником модернізації підготовки компетентного, конкурентоспроможного, затребуваного виробництвом фахівця в галузі швейних технологій.

Аналіз галузі швейних технологій свідчить про те, що задля досягнення успіху, майбутній фаховий молодший бакалавр повинен бути здатним розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в виробничій сфері професійної діяльності, застосовувати знання у практичних ситуаціях, забезпечувати функціонування системи управління та контролю якістю сировини і готової продукції. Досягнення таких результатів вимагає переосмислення підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців, запровадження інтегративного підходу.

Якщо ми максимально збережемо якість і ефективність навчання, співпрацю з виробництвом, то підготуємо фахівців, які гарно працюватимуть і відновлять Україну, а освітня галузь здобуде особливий досвід роботи у воєнних умовах.

Література

1. Зварич Д. Основні теоретичні концепції та принципи системи дистанційного навчання// Український педагогічний журнал. – 2023. – №2. – С.115–124.
2. Петренко Л., Морозова Ю. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах дистанційного навчання. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 29 листопада 2022 року. С.287
3. Трубачева С., Мушка О., Замаскіна П. Особливості проектування освітнього середовища в умовах цифровізації суспільства під час воєнного стану в Україні // Український педагогічний журнал.– 2023. – №4. – С. 46–52.
4. STEM-освіта [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/>
5. [uk.wikipedia.org/wiki / Педагогічна майстерність](https://uk.wikipedia.org/wiki/Педагогічна_майстерність)
6. <https://bit.ly/3A5ezuv>.